

Cumhuriyetin Okurlara Armağanı

İ. GÜRŞEN KAFKAS

Yorgun, yoksul halkın, yıkılmış ve çağdışı yapılaşmanın yer aldığı ülkenin direnci "**Yeni Türkiye'yi**" yarattı. 1923'ün sıkıntıları Cumhuriyetin kuruluş temeli oldu, yaşanan tüm olumsuzluklar bir bir aşarak, seksen yıllık Cumhuriyet olgusunu getirdi. **Mustafa Kemal**'in öngördüğü Cumhuriyet yeni kurulan devlet düzeniydi. 600 yıllık yorgun ve bitkin Osmanlı yerine, yepyeni devlet düzeni özlemi vardı. Önce saltanatın kaldırılması, sonra Cumhuriyetin ilanı ve 1924'te halifeliğe son verilmesi düşüncede ve ulusal yönetimde halk egemenliğinin etkinliğinin sevinciydi. Böylece ülkenin önünü tıkayan engeller açılacaktı. Dini ve ideolojik tüm güçlükler aşılarak başarıldı. Mustafa Kemal, ulusun bütünlüğünde hakka, hukuka ve özgürlüğe dayalı, bireysel ve toplumsal düzenin oluşturulacağı Cumhuriyet ışığının meşalesini yüreğinde taşıyordu. Bu meşaleyi 29 Ekim 1923'te tüm yurda yaydı. Artık dillerde, gönüllerde özgürlük erdemliliği türküsü vardı. Ulusal coğrafyada sosyal, siyasal ve yapısal düzen güdüsünde çağdaş uluslar örnek alınıyordu. Ulus, Cumhuriyetin temel değerleriyle sarışmıştı. Bu değerlerin kazanımında Atatürk'ün ilke ve devrimleri gerçekleşen mimari projeydi. Seksen yıllık Cumhuriyet yürüyüşünde bundan ödün verilmeyecekti.

Cumhuriyet gazetesinin "**Cumhuriyet'in 80 Yılı**" adlı fotoğraflarla donanmış, dünden bugüne gelişini anlatan okurlarına armağanını başucu kaynakça olarak benimsedim. Cumhuriyetin kuruluşundan birkaç ay farkla (7 Mayıs 1924) kurulan "**Cumhuriyet gazetesi**" 79 yıllık basın yaşamında tüm değişim ve gelişimlere tanık olmuş. Güçlükler, sert rüzgârlar kısa kesintilere yol açsa da Cumhuriyet/Cumhuriyetin çağdaşlaşma yolunda, tanıtımında sesi ve soluğu oldu, gazetenin kurucusu **Yunus Nadi**, İstiklal Savaşı'nda millî mücadeleyi (ulusal direniş) destekleyen çalışmalarıyla Mustafa Kemal'in dikkatini çekmişti. Kuruluşundan bugüne amacından, niteliğinden ve hedeflediği çağdaş yörüngesinden ödün vermeyen "**ay-**

3.2.2009
71523803

din halk gazetesi" oldu Cumhuriyet... Tarihi yeniliklere saygılı ve toplumsal yeniliklere, aydınlanmaya açık bir yazın çizgisi. 20 Ekim 1927'de bitirdiği 'Nutuk'unu, Türk gençliğine "**Cumhuriyeti Kutsal Emaneti'ne**"; okuma-yazma devrimine; Türk kadınına hakların verilmesine; Türk dilinin yenileşme çabalarına; Cumhuriyet'in 10. yılına; **Şeyh Said**, Menemen isyanlarına; Hatay'ın anavatana katılmasına; ilke ve devrimlerdeki çağdaşlaşma ışıltılarına; Tevhid-i Tedrisat'a (eğitimde birlik); İlköğretim seferberliğine tanık oldu, fotoğrafladı, aydınlatıcı yazılar yazıldı Cumhuriyet'te... Siyasi baskılar, önüne çıkan engeller, çakıl ve dikenler yoldan çeviremedi. O, hep doğrudan, çağdaşlaşmadan ve aydınlanmadan yana basındaki kulvarında imrenilerek yürüyordu. Cumhuriyet, siyasi ve sosyal yapılaşmanın yanında halkın aydınlanması amacıyla kültürel ve sanatsal değerlere, ulusal çağdaşlaşmanın gereği yeniliklere de genişçe yer verdi sayfalarında. Eğitimin çağdaşlaşması, kültürde ve sanatta aydınlanma, Cumhuriyet gazetesinin niteliklerindedir.

Sayfaları çevirdikçe; çocukluğumda, gençliğimde ve yetişkinliğimde okuduğum, öğrendiğim konular gözlerimin önünde sinema şeridi gibi kare kare yer alıyor. **Yunus Nadi, Burhan Felek, Ecvet Gürresin, Selahattin Güler, Aladdin Bilgi, Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı** gibi yitirilen ve bugünün değerlerinin düşünce zenginliğinin, akıl yolunun ürettiği yazılar, aktarılan bilgiler, haberler, fotoğraflar 80 yılın verilen emeğini içeren eseri sevgiyle okuyorum, sayfaları okşuyorum. Cumhuriyet okuru ve konuk yazarı olarak Cumhuriyetimle ve Cumhuriyet gazetemle onur duyuyorum. Aydınlanmanın, gerçeğin, yenileşmenin, dahası Cumhuriyet erdemliliğinin basındaki sesi olmak ne güzel bir duygudur diye düşünüyorum.

Cumhuriyetin 80. yılı nedeniyle dünden bugüne toplumsal oluşumları okurlarına nostaljik verilerle sunan Cumhuriyet gazetemle, bu güzel eseri düşünen, emek veren ve şekillendirenlere teşekkür ediyorum.

İstanbul Şehir Üniversitesi Kütüphanesi
Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 3 2 3 6 6 3 0 0 6 *